

ZARZĄDZENIE MINISTRÓW KOMUNIKACJI I SPRAW WEWNĘTRZNYCH

z dnia 4 lutego 1971 r.

w sprawie wyposażenia pojazdów samochodowych i przyczep.

Na podstawie art. 17 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 27 listopada 1961 r. o bezpieczeństwie i porządku ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 53, poz. 295) oraz § 170 ust. 2 i § 175 ust. 1 pkt 6 rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1968 r. w sprawie ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 27, poz. 183) zarządza się, co następuje:

§ 1. Pojazd samochodowy i przyczepa powinny odpowiadać pod względem wyposażenia wymaganiom bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Wyposażenie zewnętrzne.

§ 2. 1. Wyposażenie zewnętrzne pojazdu samochodowego powinno odpowiadać w szczególności następującym warunkom:

- 1) na powierzchni zewnętrznej samochodu lub ciągnika oraz przed siedzeniem kierowcy motocykla (skutera) nie mogą znajdować się skierowane ku przodowi zbędne pod względem technicznym części spiczaste, ostre lub stanowiące ostrą krawędź albo wystające w sposób niebezpieczny, które mogłyby w razie zderzenia znacznie zwiększyć niebezpieczeństwo uszkodzenia ciała innych użytkowników drogi, zwłaszcza pieszych, rowerzystów i motocyklistów; w szczególności nie mogą być umieszczone ozdoby chłodnicy, jej osłony lub maski, jak figury (osób lub zwierząt), ozdoby w kształcie samolotu, rakiety itp.; dopuszcza się ozdoby całkowicie elastyczne oraz ozdoby, maszyciki do proporczyków lub innych znaków, anteny radiowe, odrzutniki śniegu, owadów itp. umocowane na przegubie lub na sprężynie w taki sposób, aby mogły ustępować pod lekkim naciskiem;
- 2) zewnętrzne lusterka oraz ich wsporniki i uchwyty oraz zewnętrzne osłony od słońca nie mogą posiadać niebezpiecznych kształtów i mieć skierowanych do przodu ostrych krawędzi lub spiczastych części;
- 3) bagażniki i uchwyty do nart, umieszczone na dachu samochodu, nie mogą mieć ostrych lub spiczastych części.

2. Pojazdy samochodowe, rejestrowane po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r., powinny poza wymaganiami wymienionymi w ust. 1 odpowiadać następującym warunkom:

- 1) daszek reflektora lub krawędź wystającej części reflektora albo krawędź wystającej części nadwozia, przykrywającej częściowo reflektor, powinny być zaokrąglone; jeżeli część taka wystaje nie więcej niż o 25 mm, promień zaokrąglenia nie może być mniejszy niż 2,5 mm; jeżeli wystaje więcej niż o 25 mm, promień zaokrąglenia powinien równać się co najmniej $\frac{1}{10}$ części tego występu;

2) zderzaki i ich części nie powinny mieć ostrych krawędzi; końce zderzaków powinny być w ten sposób zagięte, aby uniemożliwiały zaczepienie się z innym pojazdem lub zaczepienie pieszego, rowerzysty lub przedmiotu znajdującego się przy drodze;

3) klamki u drzwi powinny mieć taki kształt i być tak umieszczone, aby nie mogły powodować niebezpieczeństwa zaczepienia pieszego lub rowerzysty.

3. Pojazdy mające co najmniej jedną wycieraczkę szyby przedniej powinny być wyposażone w urządzenie zmywające tę szybę. Obowiązek ten dotyczy:

- 1) samochodów osobowych rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1971 r.,
- 2) samochodów ciężarowych i specjalnych, ciągników siodłowych i balastowych oraz autobusów, rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1972 r.

4. Pojazdy samochodowe i przyczepy (naczepy) rejestrowane po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1969 r. oraz inne pojazdy samochodowe i przyczepy (naczepy), posiadające tylne błotniki, powinny być wyposażone w fartuchy przedłużające tylne błotniki od tyłu albo umieszczone dalej od kół niż błotniki; odległość dolnej krawędzi fartucha od jezdni nie powinna przekraczać 0,25 odległości fartucha od osi koła tylnego przy pojeździe całkowicie obciążonym; szerokość fartucha powinna odpowiadać co najmniej szerokości opony, a przy kołach podwójnych — odległości między zewnętrznymi bokami opon.

5. Przepis ust. 4 nie dotyczy:

- 1) ciągników rolniczych,
- 2) pojazdów wyjątkowej konstrukcji,
- 3) pojazdów samochodowych, których cechy konstrukcyjne ograniczają szybkość do 25 km na godzinę,
- 4) przyczep przeznaczonych pod względem konstrukcji do ciągnięcia przez ciągniki rolnicze,
- 5) pojazdów, których kąt zejścia, mierzony w płaszczyźnie każdego z tylnych kół, nie przekracza 15°.

6. Na końcach przednich zderzaków pojazdów o szerokości przekraczającej 2,5 m powinny być umieszczone pręty skierowane do góry, zakończone żółtymi tarczami lub gałkami o średnicy co najmniej 5 cm, widocznymi z miejsca kierowcy, przy czym odległość między zewnętrznymi krawędziami tarcz lub gałek powinna być równa szerokości pojazdu; umocowanie prętów powinno odpowiadać warunkom określonym w ust. 1 pkt 1.

7. Samochody ciężarowe i przyczepy (naczepy) rejestrowane po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r., posiadające zwis tylny większy niż 100 cm, wzniesiony nad powierzchnię

Jeźdźni więcej niż 70 cm, powinny posiadać tylne urządzenie ochronne w postaci zderzaka lub innego urządzenia, zabezpieczającego przed wjechaniem od tyłu pod ten zwis innego niskiego pojazdu.

8. Zderzak lub inne urządzenie ochronne (ust. 7) powinny odpowiadać następującym warunkom:

- 1) odległość dolnej krawędzi od powierzchni jeźdźni nie powinna być większa niż 70 cm przy pojeździe nie obciążonym;
- 2) szerokość nie powinna być większa niż szerokość pojazdu; dopuszcza się szerokość mniejszą, jednak nie więcej niż o 10 cm z każdej strony; dopuszcza się pomiędzy zderzakami (urządzeniami ochronnymi) przerwę w kierunku poziomym, najwyżej do 60 cm, jeżeli przewiduje się więcej niż jeden zderzak lub inne urządzenie ochronne;
- 3) odległość od tylnej płaszczyzny obrysu pojazdu nie może być większa niż 60 cm;
- 4) końce zewnętrzne powinny być zaokrąglone przez zagięcie do przodu;
- 5) wytrzymałość na zginanie powinna być co najmniej równa wytrzymałości na zginanie belki stalowej o przekroju U o wymiarach: wysokość 150 mm, szerokość 50 mm, grubość 5 mm.

9. Nie wymaga się zderzaka lub innego urządzenia ochronnego z tyłu na pojazdach, których konstrukcja wyłącza możliwość wjechania innego pojazdu pod zwis (np. gdy koło zapasowe umieszczone jest z tyłu pod skrzynią ładunkową), oraz na wywrotkach, ciągnikach siodłowych przeznaczonych do przegania z nacępą i na przyczepach przeznaczonych do przewozu dłużyc.

10. Poruszające się po drogach publicznych na podstawie zezwolenia, o którym mowa w § 44 rozporządzenia Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 20 lipca 1968 r. w sprawie ruchu na drogach publicznych (Dz. U. Nr 27, poz. 183) ciągniki balastowe z przyczepą, której szerokość z ładunkiem lub bez ładunku wynosi 3 m lub więcej, oraz pojazdy członowe o tej szerokości, powinny być wyposażone w światło przerywane koloru żółtego samochodowego umieszczone na dachu kabiny kierowcy, widoczne po zapadnięciu zmroku z odległości co najmniej 250 m w warunkach zapewniających przejrzystość powietrza.

Wyposażenie wewnętrzne.

§ 3. 1. Wyposażenie wewnętrzne samochodów, autobusów i ciągników samochodowych, rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r., powinno odpowiadać w szczególności następującym warunkom:

- 1) części wystające, przedmioty wyposażenia (gaśnica, uchwyt szperacza itp.) i nierówności wewnątrz samochodu nie mogą być ostre lub spiczaste albo z innej przyczyny powodować lub zwiększać niebezpieczeństwo zranienia osób jadących; w szczególności:
  - a) tablica rozdzielcza powinna być co najmniej u dołu zaokrąglona,
  - b) główki wystających przycisków lub guzików na tablicy rozdzielczej powinny być odpowiednio zaokrąglone,
  - c) oprawa wewnętrznego lusterka, mechanizmu wycieraczki oraz uchwyt i oprawa zasłony od słońca przy przedniej szybie powinny mieć krawędzie zaokrąglone,
  - d) w otwieranym dachu, znajdującym się nad siedzeniami, nie może być części ostrych wystających do tyłu lub ku dołowi; mechanizm do otwierania i zamykania dachu powinien odpowiadać tym samym warunkom; wyjątek może stanowić stan wymienionego mechanizmu w chwili otwierania lub zamykania dachu,
  - e) górna część oparcia przednich siedzeń samochodu lub ciągnika samochodowego powinna być miękko wyściełana i nie może mieć widocznej z zewnątrz metalowej poprzeczki,
- 2) mechanizm do otwierania i zamykania dachu powinien

być tak zbudowany, by nie działał samoczynnie, szczególnie w razie zderzenia,

- 3) siedzenia powinny być dobrze przymocowane do nadwozia, również gdy są przesuwne.
  2. Rejestrowane po raz pierwszy:
    - 1) po dniu 1 lipca 1971 r. samochody osobowe z silnikiem o pojemności skokowej powyżej 1400 cm³ oraz samochody uprzywilejowane w ruchu,
    - 2) po dniu 1 stycznia 1972 r. samochody osobowe z silnikiem o pojemności skokowej od 1000 do 1400 cm³ włącznie,
    - 3) po dniu 1 lipca 1972 r. pozostałe samochody osobowe powinny być wyposażone w pasy bezpieczeństwa na przednich siedzeniach, wykonane i kotwiczone zgodnie z obowiązującymi normami.

3. W samochodach ciężarowych i autobusach o dopuszczalnym ciężarze całkowitym do 2,5 t, rejestrowanych po raz pierwszy po dniu 1 lipca 1971 r., powinny być przewidziane miejsca kotwiczeń pasów bezpieczeństwa do przednich siedzeń, wykonane zgodnie z obowiązującymi normami.

4. Pojazdy uprzywilejowane w ruchu, z wyjątkiem pojazdów pożarniczych, powinny być wyposażone w pasy bezpieczeństwa lub inne zabezpieczenie osób również na innych siedzeniach niż przednie.

5. Wewnętrzne wyposażenie autobusu, samochodu osobowego oraz kabiny kierowcy powinno być tak urządzone, aby opary paliwa oraz spaliny odprowadzane z silnika nie przedostawały się do wnętrza autobusu, samochodu osobowego lub kabiny kierowcy.

Wyjścia bezpieczeństwa.

§ 4. 1. Autobusy i przyczepy autobusowe rejestrowane po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1966 r. powinny być wyposażone w taką liczbę okien bezpieczeństwa, aby łącznie z drzwiami określonymi w § 175 ust. 1 pkt 6 lit. a) rozporządzenia, o którym mowa w § 2 ust. 10, liczba wyjść, w zależności od liczby miejsc pasażerskich (siedzących lub stojących), wynosiła:

- 1) przy liczbie miejsc nie większej niż 22 — co najmniej trzy wyjścia: dwa z prawej strony i jedno z lewej strony lub z tyłu,
- 2) przy liczbie miejsc powyżej 22, lecz nie większej niż 35 — co najmniej cztery wyjścia: dwa z prawej strony i dwa z lewej strony albo dwa z prawej strony, jedno z lewej strony i jedno z tyłu,
- 3) przy liczbie miejsc powyżej 35 — co najmniej pięć wyjść: dwa z prawej strony, dwa z lewej strony i jedno z tyłu albo trzy z prawej strony i dwa z lewej strony.

2. Jeżeli drzwi określone w § 175 ust. 1 pkt 6 lit. a) rozporządzenia, o którym mowa w § 2 ust. 10, są przesuwne lub wyłącznie zdalnie sterowane (nie dają się otworzyć ręcznie bez klucza) drzwi takich nie zalicza się do wyjść, których minimalna liczba określona jest w ust. 1.

3. Do okien bezpieczeństwa zalicza się okno o powierzchni w świetle co najmniej 4000 cm², szerokości co najmniej 70 cm i wysokości — 50 cm, otwierane ręcznie od zewnątrz i od wewnątrz, albo wyposażone w urządzenia umożliwiające wypchnięcie okna na zewnątrz lub w urządzenie umożliwiające rozbicie szyby; na oknie bezpieczeństwa powinien znajdować się trwały napis: „wyjście bezpieczeństwa”.

4. Okno bezpieczeństwa może być zastąpione nie używanymi stale drzwiami o wymiarach w świetle co najmniej 120 cm i 55 cm, otwieranymi w razie potrzeby ręcznie bez klucza; drzwi takie nie mogą być zdalnie sterowane lub przesuwne.

5. Do drzwi, o których mowa w ust. 1 i 4, nie zalicza się drzwi znajdujących się obok miejsca kierowcy, jeżeli wyjście nimi wymagałoby wejścia za kierownicę.

6. Dostęp do okna bezpieczeństwa lub zastępujących to okno drzwi (ust. 4) nie powinien być niczym utrudniony; siedzenia z oparciem odchylanym oraz z oparciem nie wyższym niż 45 cm nie uważa się za utrudnienie.

7. Jeżeli miejsce kierowcy znajduje się w oddzielnej kabinie lub pomieszczeniu nie połączonym z wnętrzem autobusu drzwiami, kabina taka lub pomieszczenie powinno być wyposażone w okno bezpieczeństwa umieszczone w innej ścianie kabiny niż drzwi.

Przepisy końcowe.

§ 5. Przepisy zarządzenia nie dotyczą pojazdów specjalnych Sił Zbrojnych i Milicji Obywatelskiej, a w zakresie

przepisów § 3 ust. 1 pkt 1 i ust. 2—4* również innych pojazdów samochodowych Sił Zbrojnych.

§ 6. Traci moc zarządzenie Ministrów Komunikacji i Spraw Wewnętrznych z dnia 29 czerwca 1964 r. w sprawie wyposażenia pojazdów samochodowych i przyczep (Monitor Polski Nr 45, poz. 222).

§ 7. Zarządzenie wchodzi w życie z dniem 1 lipca 1971 r.

Minister Komunikacji: *M. Zajtryd*
Minister Spraw Wewnętrznych: w z. *T. Pietrzak*